

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/50/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7820203937
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7820203937.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu Mgr. Miloša Greguša a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej v právnej veci navrhovateľa F. X. nar. XX.X.XXXX bývajúceho XX X. XXX XX I. republika proti oprávnenému F. X. nar. XX.XX.XXXX bývajúcemu v E. č. XX v konaní o zrušenie výživného o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 26.11.2020 č.k. 8P/70/2020-36 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal zrušenia jeho vyživovacej povinnosti voči oprávnenému s účinnosťou od 1.12.2020. O trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá nárok na ich náhradu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ a žiadal, aby odvolací súd zrušil jeho vyživovaciu povinnosť alebo alternatívne, aby zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podané odvolanie odôvodnil tým, že oprávnený nadobudol dňa 30.11.2020 plnoletosť, skončil školu a nechce pokračovať v ďalšom štúdiu, o čom svedčia aj jeho školské výsledky. Nesúhlasil s tvrdením matky oprávneného, že oprávnený nemôže ďalej študovať pre zdravotné problémy. Uviedol, že oprávnený nechce pokračovať vo vzdelávacom procese, ale má záujem pracovať, čo deklaroval tým, že sa zaevidoval na ÚPSVaR ako uchádzač o zamestnanie. Oprávnený nie je mentálne psychicky postihnutý a nie je ani pripútaný na lôžku alebo invalidnom vozíku. Podotkol, že oprávnený chodí, jazdí na bicykli a na motorke, chodíva večer von a baví sa. Navrhovateľ na podporu svojich tvrdení priložil k odvolaniu fotografie, na ktorých je vidieť, že oprávnený nemá žiadne zdravotné obmedzenia a nenosí ani zdravotnú obuv, ktorú by mal nosiť pre zlepšenie zdravotného stavu. Fotografie sú z rôznych období života oprávneného a je na nich napr. vidieť, že oprávnený sám pripravil palivové drevo na celú sezónu v nevhodnej obuvi na nestabilnom povrchu, kde ho nemusel nikto podopierať. Uviedol, že ani v jeho prítomnosti nemusel oprávnenému nikto pomáhať a ani on sám o pomoc nikdy neprosil ale všetko zvládol sám. Ďalej k odvolaniu priložil video, ktoré natočila matka oprávneného, na ktorom oprávnený tancuje a baví sa tiež bez toho, aby ho niekto držal. Predmetné fotografie a videá sú verejne prístupné na internete. Navrhovateľ nepopiera, že oprávnený má určité zdravotné problémy, no tieto nie sú tak závažného charakteru ako tvrdila jeho matka v konaní pred súdom prvej inštancie. Oprávnený si môže každým dňom založiť rodinu, nájsť prácu alebo požiadať o uznanie čiastočnej invalidity. Podotkol, že aj on je nezamestnaný a má zdravotné problémy. V závere vyslovil názor, že oprávnený je schopný sám sa o seba postarať.

3. Oprávnený vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa nesúhlasil so zrušením výživného, pretože je ťažko zdravotne postihnutý, nezamestnaný a nemá žiaden príjem. Uviedol, že pokiaľ by sa zamestnal alebo mu bol priznaný invalidný dôchodok, tak výživné nebude potrebovať a požiada o jeho zrušenie. Vo vzťahu k odvolacím námietkam navrhovateľa uviedol, že jeho matka v konaní pred súdom nikdy netvrdila, že

je zdravotne postihnutý natoľko, že by bol ležiaci alebo na invalidnom vozíku. Narodil sa so zdravotným postihnutím - vrodenu deformáciou nôh a do štyroch mesiacov života bol dlahovaný. Lekárom sa podarilo napraviť jeho chodidlá tak, ako bolo potrebné ale skrátilo sa mu chodidlo, preto je jeho chôdza nepružná, nevydrží dlho stáť a udržať rovnováhu. Tvrdil, že doma nevykonáva žiadnu fyzickú prácu a z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu potrebuje pomoc jeho matky. Je vylúčené, aby bol sám schopný pripraviť palivové drevo na zimu. Namietal, že navrhovateľ sa vyjadruje k jeho zdravotnému stavu aj keď o ňom nemá žiadnu vedomosť. Poukázal na to, že navrhovateľ ich opustil keď mal jeden mesiac a odvtedy sa o nich vôbec nezaujímal, pričom nevie koľko operácií už absolvoval alebo ešte má absolvovať, preto nemá právo hodnotiť jeho zdravotný stav. Za celé jeho detstvo sa s navrhovateľom stretol iba dvakrát a aj to len náhodne na návšteve u rodiny. Poprel tvrdenie navrhovateľa, že by mu niekedy kúpil darčeky alebo poslal peniaze navyše. V závere uviedol, že súd zamietol návrh na zrušenie výživného, no navrhovateľ mu za november výživné neposlal. Oprávnený priložil k vyjadreniu kópiu preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom a lekársku správu zo dňa 27.11.2020.

4. Oprávnený v odvolacej replike zotrval na podanom odvolaní. Vo vzťahu k tvrdeniam oprávneného uviedol, že ich vzťahy neboli ideálne, ale nikdy neboli zlé, a to aj s ohľadom na to, že žije niekoľko sto kilometrov od domova. Ďalej uviedol, že pre pandémiu COVID 19 prišiel o prácu a možnosť nájsť si nové zamestnanie mu sťažujú zdravotné problémy. Má vyživovaciu povinnosť k ďalším dvom maloletým deťom, šesťročnému synovi a trojročnej dcére, s ktorými žije v jednej domácnosti. Vzhľadom na uvedené nemá finančné prostriedky na výživné pre oprávneného, ktorý je plnoletý a môže sa zamestnať. Namietal, že konajúci súd vôbec neprihliadol na ním predložené fotografie a videá, z ktorých je zrejmé, že oprávnený nenosí lekárom odporúčenú zdravotnú obuv a pri tanci a zábave nevyžaduje pomoc druhej osoby. Predmetné videá, ktoré boli verejne prístupné na internete sú už toho času zmazané, čím podľa názoru navrhovateľa chceli oprávnený a jeho matka zrejme niečo zakryť. Vyslovil názor, že oprávnený sa môže zamestnať napr. ako dokladač tovaru alebo pokladník v obchode, kde by mohol sedieť aj stáť, čo by bolo ideálne pre jeho zdravotný stav. Keďže oprávnený doteraz nepoberá ani invalidný dôchodok, je zrejmé, že jeho zdravotný stav nie je taký vážny.

5. Navrhovateľ písomným podaním zo dňa 9.3.2021 doplnil svoje odvolanie, v ktorom uviedol, že podal podnet na prešetrenie zdravotného stavu oprávneného na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, čo preukázal listinnými dôkazmi.

6. K doplneniu odvolania navrhovateľa podala vyjadrenie matka oprávneného, v ktorom opísala jeho zdravotný stav a priložila lekársku správu zo dňa zo dňa 22.6.2021.

7. Navrhovateľ vo vyjadrení k podaniu matky oprávneného zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, ktoré zopakoval. Dodal, že postihnutie oprávneného nie je také vážne, ako tvrdí jeho matka, čo dokazuje aj rozhodnutie Sociálnej a zdravotnej poisťovne, ktorým mu bola v 05/2021 zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok ako bezdôvodný. Oprávnený sa odvolal a čaká na vyjadrenie poisťovne. Z vyjadrení oprávneného a jeho matky je zrejmé, že zdravotný stav oprávneného sa za posledný rok výrazne zlepšil, pretože z posledného vyjadrenia vyplýva, že môže sám chodiť, nemá už časté bolesti chrbtice a vládze dlhšie stáť. Vzhľadom na uvedené navrhovateľ nevidí dôvod, aby naďalej trvala jeho vyživovacia povinnosť.

8. Ďalšie vyjadrenia zo strany účastníkov podané neboli.

9. Konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 32 CMP účastníci sú povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie. Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení.

12. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

13. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

14. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

15. Podľa § 391 ods. 1 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

16. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

18. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 CSP a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec, v dôsledku čoho nevykonal dokazovanie potrebné pre rozhodnutie v merite veci a o návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti rozhodol predčasne.

19. Z ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu je povinnosťou zákonnou, pričom vyplýva z rodinnoprávneho vzťahu, to znamená, že existuje po celú dobu trvania tohto vzťahu, teda od narodenia dieťaťa do smrti dieťaťa alebo rodiča, prípadne právoplatného rozhodnutia o osvojení dieťaťa či zapretí rodičovstva. Koncepcia úpravy vyživovacej povinnosti vychádza z predpokladu dobrovoľného zabezpečovania výživy dieťaťa jeho rodičmi a len v prípade, ak rodič túto povinnosť dobrovoľne nesplní, je potrebný zákrok súdu, ktorý svojím rozhodnutím určí rozsah plnenia vyživovacej povinnosti podľa zákonných kritérií vyplývajúcich zo Zákona o rodine, konkrétne z ust. § 62 až 65 a § 75 až 78 Zákona o rodine. Zákon o rodine zároveň počíta aj s eventuálnou zmenou pomerov, v dôsledku ktorej by už právoplatné rozhodnutie o plnení vyživovacej povinnosti nezodpovedalo zákonným kritériám určovania rozsahu výživného, a to v ust. § 78 Zákona o rodine, ktoré je výnimkou zo zásady nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia. Zmenou pomerov je pritom potrebné rozumieť nielen zmenu odôvodnených potrieb dieťaťa či možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ale aj stavu odkázanosti dieťaťa na výživu poskytovanú mu rodičmi, ktorá skutočnosť je v zásade aj podmienkou pre priznanie nároku na výživné súdnym rozhodnutím, i keď zákonná povinnosť rodičov a tomu korešpondujúce právo dieťaťa na poskytovanie výživy zo strany rodičov existuje, ako bolo uvedené vyššie, na základe rodinnoprávneho vzťahu. Vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a podobne. Dieťa je schopné samé sa živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Môže sa stať, že táto okolnosť nenastane nikdy, napríklad z dôvodu výrazne znížených mentálnych či fyzických schopností dieťaťa, ktoré mu neumožňujú zabezpečiť si svoje potreby vlastnou prácou, resp. príjmom. I keď súdna prax akceptuje za najčastejší dôvod zmeny pomerov u dieťaťa teda zánik odkázanosti dieťaťa na svojich rodičov práve moment ukončenia prípravy na budúce povolanie, je to len v prípade, ak je preukázané, že možnosť dieťaťa živiť sa samé neobmedzujú žiadne objektívne okolnosti. Pokiaľ je teda preukázané, že dieťa, ktoré ukončilo štúdium, a teda prípravu na budúce povolanie vynaložilo adekvátne úsilie o zabezpečenie zdroja svojej výživy a prípadne mu v zabezpečení vlastnej obživy bráni zhoršený fyzický či psychický stav, nemožno dospieť k záveru, že by dieťa nadobudlo všetky schopnosti samé sa živiť.

20. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu odvolacieho konania dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa neriadil ust. § 36 CMP, pretože nezistil všetky okolnosti významné pre rozhodnutie o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa k oprávnenému,

najmä nevykonal riadne dokazovanie ohľadom schopností oprávneného živiť sa sám a túto jeho schopnosť dôsledne neposúdil. V tomto prejednávanej prípade súd prvej inštancie, ako správne namieta navrhovateľ, dospel k zjednodušenému a rozpornému záveru, že jeho vyživovacia povinnosť k oprávnenému naďalej trvá, pretože oprávnený je bez príjmu a nie je zárobkovo činný (bod. 20 odôvodnenia), napriek tomu, že mal preukázané, že oprávnený ukončil dvojročné štúdium na Strednej odbornej škole technickej v Rožňave a ďalej sa nepripravuje na budúce povolanie, ale je vedený ako uchádzač o zamestnanie na ÚPSVaR v Rožňave. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že vyživovacia povinnosť trvá spravidla v období sústavnej prípravy nabudúce povolanie, preto v prípade, ak konajúci súd dospel na základe zisteného skutočného stavu veci k záveru, že oprávnený po ukončení štúdia a sústavnej prípravy na budúce povolanie zatiaľ nenadobudol schopnosť živiť sa sám, bolo jeho povinnosťou tento záver riadne a dôsledne odôvodniť. Rovnako žiadnym spôsobom nevyhodnotil schopnosti a možnosti oprávneného živiť sa sám vo vzájomnej súvislosti s jeho zdravotným stavom, na ktorý sa oprávnený v priebehu konania odvolával, pričom nevenoval žiadnu pozornosť ani argumentácii navrhovateľa, ktorou konzistentne poukazoval na to, že zdravotný stav oprávneného neobmedzuje jeho schopnosť samostatne sa živiť a v tomto smere v rozpore s ust. § 35 a § 36 CMP nevykonal žiadne dokazovanie na zistenie skutočných možností oprávneného zabezpečiť si zdroj obživy ihneď po ukončení stredoškolského štúdia.

21. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie dôsledne nerešpektoval ust. § 36 CMP, na zistenie skutočného stavu veci nevykonal potrebné dokazovanie, a preto neboli preukázané ani všetky okolnosti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie o návrhu na zrušenie výživného, odvolací súd zrušil rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže rozsah dokazovania, ktoré je potrebné vykonať zjavne prekračuje rámec, resp. účel odvolacieho konania.

22. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvej inštancie vykonať dôsledné dokazovanie vo vyššie naznačenom smere, prípadne v širšom rozsahu, ak sa ukáže byť potrebným s prihliadnutím na eventuálne zmeny pomerov, ktoré u účastníkov konania nastali od vyhlásenia napadnutého rozsudku a vysporiadať sa aj s okolnosťami a tvrdeniami účastníkov, ktoré vyšli najavo v odvolacom konaní. Za tým účelom bude jeho povinnosťou posúdiť či oprávnený ukončením sústavnej prípravy na budúce povolanie nadobudol schopnosť živiť sa sám, ako aj vplyv jeho zdravotného stavu na jeho riadne uplatnenie sa na trhu práce. Následne vyhodnotiť, či boli splnené zákonné podmienky pre zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa k oprávnenému. Bude tiež jeho povinnosťou opäť vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť podľa § 220 ods. 2 CSP tak, aby jeho závery vyplývali zo zisteného skutočného stavu a úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil boli spätne preskúmateľné a logicky správne.

23. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).